

Historische Kring Baerne

Postbus 326
3740 AH Baarn
tel. (035) 5430377
e-mail:
hist.kringbaerne@zonnet.nl
Internet:
www.home.zonnet.nl/
hist.kringbaerne

Ereleden

J.M. v.d. Brink-van Wijkvliet
H. Bronkhorst
mr. C.C.M. Collard †

Voorzitter

T. Stein
Uytenbosch 22
3743 JD Baarn
tel. (035) 5420725

Algemeen Secretaris

J. Veldhuysen-Hogenaar
Nieuwstraat 19
3743 BK Baarn
tel. (035) 5430479

Penningmeester

G.B. Roskamp-Nijenhuis
Spoorstraat 7
3743 EG Baarn
tel. (035) 5423483

Overige bestuursleden

J. van Berkum
tel. (035) 5415949

H. Haas
tel. (035) 5414218

Werkgroep Oudheidkamer

Vacature

Werkgroep Oude Begraafplaats

Vacature

Werkgroep Archeologie

J.W.A.A. van der Laan
De Schoener 12
3742 HD Baarn
tel. (035) 5411656

Werkgroep Baerne

Vacature

Ledenadministratie

N. Kuijt-Smit
Van Wassenaelaan 16
3742 AH Baarn
tel. (035) 5418065
e-mail: ekuijt@zonnet.nl

Redactie Baerne

F.J. Booy
H. Bronkhorst

Eindredactie en lay-out

G. Brouwer / A. Twigt

**Bezoekadres en bezoektijden
Oudheidkamer**

Hoofdstraat 1 Baarn. Ingang via de bibliotheek, lift naar jeugdbibliotheek. Op woensdagen van 14.00 tot 16.00 uur en op zaterdag van 11.00 tot 13.00 uur. Voor informatie of een afspraak kunt u tijdens openingsuren bellen met (035) 5430377 of een e-mail sturen: hist.kringbaerne@zonnet.nl

Contributie

Per adres: minimaal € 14,- per jaar

Verzendkosten buiten Baarn

Bij betaling van de contributie a.u.b. uw vrijwillige bijdrage in de verzendkosten overmaken.
Postbankrek.nr.: 41.92.133
Losse verkoop *Baerne*: € 2,50
Verkrijgbaar bij N. Kuijt-Smit,
Boekhandel Den Boer, Laanstraat 69,
Baarn en de VVV/ANWB, Brinkstraat
12, Baarn

Niets uit deze uitgave mag worden veele-
voudigd en/of openbaar gemaakt door middel
van druk, fotokopie, microfilm of op welke
wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de redactie.
Het tijdschrift *Baerne* komt mede tot stand
door Drukkerij Bakker Baarn

INHOUD**pag.****Jaap Kruidenier herdacht****2****Advertentie reclame van Baarnse winkeliers****Louis F. Janssens 7****Het stift Elten en het huidige Baarn (deel 2)****Jos G.M. Hilhorst 12****Blik op de Brinkstraat (deel 8)****Frits Booy 21****Honderd jaar beeldende kunst in Baarn (deel 4)****Gerard Brouwer 27****Zeemanspot en het Nationaal Steunfonds****Ed Vermeulen 32****Verenigingsnieuws****36**

voorzijde omslag: portret van vrouw, gemaakt door Luberta Vrouwenfelder tijdens haar lidmaatschap van 'De Eemstreek'
(coll. kunstenaar)

IN MEMORIAM JAAP KRUIDENIER

Hoewel wij sinds kort wisten, dat het niet goed ging met zijn gezondheid, kwam het overlijden van Jaap Kruidenier als een donderslag bij heldere hemel. Na een korte ziekenhuisperiode mocht hij naar huis en zou er gestart worden met de therapie.

Na zijn thuiskomst nam hij snel contact op om een afspraak te maken en ons (Joke Veldhuysen en mij) te vertellen wat hij in het ziekenhuis allemaal had bedacht. Zoals verwacht stopte hij direct met zijn activiteiten, maar hij had een heel lijstje overdrachtspunten opgesteld, die stuk voor stuk zorgvuldig werden doorgepraat. Uit de manier waarop het gesprek verliep, maakten wij op, dat hij 'zaken geregeld wilde hebben'.

Geen haar op ons hoofd kon vermoeden, dat hij reeds 12 dagen later zou overlijden.

Een slag, in de eerste plaats voor Thea, de kinderen en overige familieleden, maar zeker ook voor de Historische Kring waaraan hij zijn hart had verpand en voor de vele leden, die als collega-vrijwilliger met hem hebben samengewerkt en zo vaak een beroep hebben gedaan op zijn kennis.

Jaap was een man van het eerste uur: 30 jaar ons periodiek Baerne betekent 30 jaar Jaap in de redactie. In het jubileumnummer (december 2006) blikte hij terug op een boeiende en vruchtbare periode. Behalve in de redactie was hij coördinator van de activiteiten op de oude begraafplaats. Hij was ge-

sprekspartner naar de gemeente toe en organiseerde de open dagen op de begraafplaats. Daarnaast was hij (met welke pet dan ook op) bijna constant lid van het bestuur. Daarin hebben we Jaap leren kennen als een rustige, bijna bedachtzame man, die nooit voor zijn beurt sprak en altijd met een gewogen oordeel kwam.

Sommige zaken emotioneerde hem, met name de zaak van de in de oorlog uit Baarn weggevoerde Joden en het maar niet afkomen van de reparaties rondom de oude begraafplaats.

Jaap, hoewel niet in Baarn geboren, was van veel zaken uit de historie van Baarn op de hoogte. Vaak beter dan geboren Baarnaars. Je kreeg ook de indruk, dat hij bijna iedereen kende. Daar was zijn onderwijzerschap mede debet aan. Zowel qua persoon als qua kennis ontstaat er een gat, dat niet gemakkelijk zal kunnen worden opgevuld.

Wij zullen nog vaak aan hem terugdenken.

Moge hij rusten in vrede.

Teun Stein

Noteert u a.u.b. alvast:

Algemene Ledenvergadering op 22 maart 2007, in de Speeldoos, Rembrandtlaan 35, Baarn
aanvang 20.00 uur. Zie agenda op
bladzijde 39.

JAAP KRUIDENIER HAD HART VOOR 'BAERNE'

Enige troost putten wij, de leden van de redactie, uit het feit dat ons mederedactielid en vriend Jaap Kruidenier, kortgeleden nog twee artikelen heeft geschreven in het jubileumnummer van 'zijn' *Baerne*. Jaap heeft dus het 30-jarig bestaan van het blad meegemaakt. Maar de 'troost' wordt verre overschaduwed door het onherstelbare verlies dat het overlijden van Jaap, voor Thea, voor zijn kinderen en kleinkinderen en voor ons betekent.

Ik kan mij niet meer herinneren bij wie in 1976 de eerste redactievergadering van *Baerne* plaatshad. Was dat bij Jaap, bij Noortje Bijvanck of bij mij? Het zal wel bij Jaap zijn geweest. Gastvrij als hij en Thea altijd waren. De gesprekken van ons kan ik mij evenmin woordelijk herinneren, het is te lang geleden. Wel dat het altijd zeer gezellig was, dat er over veel werd gepraat en voornamelijk *niet* over de komende tekst van het tijdschrift. Dat kwam meestal nog even aan het eind van de avond ter sprake. Het belemmerde de redactie toen (en ook nu) niet om *Baerne* frequent, steeds op tijd en goed gevuld te laten verschijnen. Ook Jaap verbaasde zich er wel eens over dat er over de historie van Baarn nog altijd genoeg valt te berichten.

Jaap was ruim 30 jaar redacteur van *Baerne*. Hij heeft gedurende die periode welhaast zo'n 100 artikelen voor het blad en voor de *Baarnsche Courant*

geschreven. Jaap maakte ook deel uit van de redactie van het zo succesvolle jubileumboek van de vereniging. Omgerekend (maar het blijft een ruwe schatting) zijn dat vele maanden werk. Onderzoek, op pad gaan, de illustraties vinden, de tekst opstellen, corrigeren, nog eens overlezen, opnieuw aanpassen en uiteindelijk min of meer tevreden zijn over het resultaat. En dan maar hopen dat de lezers geboeid zijn...

Ondanks die inzet vond Jaap ook tijd voor het bestuurslidmaatschap van de kring, voor zijn werk op de oude begraafplaats, voor de aankoopcommissie kunstwerken van de kring, voor contacten met de gemeente en de lokale politiek. Daadwerkelijk redde hij Baarns erfgoed, waar anderen dat verzuimden. Niet te vergeten zijn gezinsleven en zijn andere hobbies: de geschiedenis van Amsterdam, het Cantonspark, wandelen met vrienden, zijn kippen, plantenkas, zijn belangstelling voor glaskunst en zijn volièrre met vogels. Hoe actief en veelzijdig was Jaap!

Op 2 februari was ik bij Jaap thuis. Hij was net terug uit het Hilversumse ziekenhuis, wat vermoeid maar goed te spreken. We praatten over zijn toestand, *Baerne* en andere zaken. Jaap wilde het wat kalmer aan doen maar wel – tot onze vreugde en geruststelling – blijven bijdragen aan het schrijven van artikelen. Met zijn goede pen. Ik mocht een uurtje blijven praten, toen zette Thea mij

hartelijk maar kordaat de deur uit.

Wij – de redactie – staan even niet stil bij de continuïteit van het tijdschrift.

Laten we eerst maar eens de schok van het overlijden van Jaap verwerken. Maar we gaan in ieder geval door. Ondanks het gemis van Jaap, die waar nodig de redactie organiseerde, in het bestuur vertegenwoordigde en ons allen inspi-

reerde. Die tijdens redactievergaderingen met een aanstekelijke lach – van oor tot oor – de Baarnse nieuwtjes vertelde (wat kon hij dat goed!) en bijna nooit nee zei tegen een beroep op hem.

Jaap: we blijven goed zorgen voor 'jouw' *Baerne*!

Gerard Brouwer

Jaap Kruidenier (rechts) in gesprek met Frits Booy, tijdens een van de redactievergaderingen

JAAP KRUIDENIER EN DE OUDE BEGRAAFPLAATS

Het volkomen onverwachte overlijden van Jaap Kruidenier betekent een zware slag voor de werkgroep Oude Begraafplaats. Jaap deed in 1999 een oproep in de *Baarnsche Courant* om met een aantal vrijwilligers de oude begraafplaats achter het politiebureau voor verder verval te behoeden. Hij was door de bewoonster van het voormalig P.T.T.-huisje aan de Eemnesserweg, mevrouw M.C. Lute, erop geattendeerd. Haar achtertuin grenst aan de begraafplaats en zij ontving ons, de eerste tien vrijwilligers, op haar terras, om van daar uit te beginnen. Iedere vrijdagmorgen.

Jaap had het nodige overleg met de gemeente gevoerd en zich door de heer Naber van de nieuwe begraafplaats later instrueren hoe het herstel van oude, onleesbare grafstenen, aan te pakken. Typisch voor Jaap was dat hij het heel belangrijk vond, dat er een groepsgevoel zou ontstaan en hij stelde voor dat wij ons 'in memoriammers' zouden noemen. Ook moest er een zekere structuur in het werk ontwikkeld worden, zodat niet ieder op eigen houtje maar ergens aan zou beginnen.

Jaap zorgde voor publiciteit, door over onze activiteiten te schrijven in *Baerne* en in de *Baarnsche Courant*. Dat was ook nodig om de deelnemerslijst aan te vullen, want van de tien eerste deelnemers, zijn nu alleen nog mevrouw Lute en ondergetekende actief. In de loop van 2000 en 2001 kwamen er gelukkig de nodige

aanvullingen en kwam Jaap met het voorstel van een zekere taakverdeling, omdat het werk méér bleek te zijn dan het opnieuw beletteren van grafstenen. Aparte groepjes voor a) het beheer van materialen, b) het beletteren, c) kap-, zaag- en graafwerk, metselen en ander restauratiewerk, d) fotograferen en in kaart brengen, e) beplanten en onderhoud van het groen, f) financiën en contact met de gemeente.

Voorts verdiepte Jaap zich in de geschiedenis van de begraafplaats en schreef daarover een belangwekkend artikel in *Baerne*, onder de titel: 'Baarnse geschiedenis in steen'. 1

Ook organiseerde hij een openbare rondleiding om mensen te interesseren voor ons werk, de historie en het behoud van de begraafplaats. In de *Baarnsche Courant* van 19 juli 2002 verscheen een enthousiast verslag van deze eerste rondleiding. Jaap riep de gemeente op om deze 'gouden plek' te behoeden voor uitlevering aan projectontwikkelaars.

Om de werkgroep een officiële status te geven, spande Jaap er zich voor in om ons als officiële werkgroep binnen de Historische Kring Baerne erkend te krijgen. In een schrijven van 1 mei 2003 vertelt hij ons, dat dit op 13 maart 2003 inderdaad is gebeurd. Ook heeft hij dan een bezoek van B. & W. en de nieuwe raadsleden in juni 2003 besproken en geregeld.

In 2004 laat Jaap ons voor het eerst meedoen aan de 'Open Tuinendag'

en zorgt hij voor een prachtige foto in de *Baarnsche Courant* van 6 september 2004. Meedoen aan 'Open Monumentendag' wordt door hem geregeld. Zie zijn artikel daarover in *Baerne* van september 2005.

Dankbaar maakte Jaap gebruik van de mogelijkheid om de geschiedschrijving over Baarn te verrijken, als een bijzondere grafsteen daartoe de mogelijkheid bood. Zo verschenen er in *Baerne* van maart en juni 2005 twee interessante artikelen n.a.v. de grafsteen van H. Harmsen. Dit artikel luidde: 'Ruslui in Baarn', want Jaap was erachter gekomen dat de familie Harmsen behoorde tot de Vriezeveners, die in de 18e eeuw naar St. Petersburg waren getrokken, om daar handel te drijven.

Zo is onder zijn rustige leiding een hechte doe-werkgroep ontstaan, die zich ook heeft aangesloten bij 'De Terebinth', een vereniging voor funeraire cultuur. Vaak was onderwerp van gesprek hoe de gemeente zover te krijgen, dat deze

unieke begraafplaats op de officiële Monumentenlijst geplaatst zou worden. 'Steeds weer aankarten en ons werk goed doen, dan zal het eens zover komen', voorspelde hij. Zelfs in mijn laatste gesprek met hem, toen ik hem op 10 februari j.l. nog bezocht, had hij het daarover. Het herstel van zijn ziekte zou veel energie eisen en daarom wilde hij wat minder lichamelijk werk doen. Hij had Martin Karsemeijer gevraagd het coördinatie-werk van hem over te nemen, maar in de contacten met de gemeente en het historische werk, wilde hij actief blijven. 'Desnoods kom ik wel met een rollator naar de begraafplaats', zei hij met zijn gebruikelijke humor. Het is hem helaas niet meer gegund.

Jaap, we zullen je missen, maar jouw naam zal altijd verbonden blijven aan het behoud van de oude begraafplaats. Voor altijd 'In Memoriam'.

Harm van der Mark

Noot:

1 *Baerne*, 26ste jaargang, nr 2, 2002

Jaap Kruidenier bespreekt de gang van zaken met zaken met leden van de werkgroep

ADVERTENTIE RECLAME VAN DE BAARNSE WINKELIERS IN DE JAREN TWINTIG VAN DE VORIGE EEUW

De Baarnse pers fungeert al meer dan honderd jaar als een uitstekend instrument voor de plaatselijke middenstand om bestaande klandizie te behouden en nieuwe te verwerven. In de jaren twintig van de vorige eeuw werden in Baarn twee kranten verspreid: de Baarnsche Courant en het Baarnsch Nieuws- en Advertentieblad. Beide voor het eerst verschenen rond 1900 en dat geeft aan de Baarnsche Courant een heel aparte plaats in het Nederlandse dagbladwezen. Want er zijn vandaag de dag niet veel kranten meer over, die kunnen terugzien op een historie van meer dan een eeuw. Zoals de titel al aangeeft vormde vooral het Baarnsch Nieuws- en Advertentieblad bij uitstek het middel voor de lokale middenstanders om de inwoners te informeren over hun assortimenten en hun aanbiedingen. In de meeste nummers van het Baarnsch Nieuws- en Advertentieblad werden destijds drie van de vier pagina's ingenomen door advertenties waaronder een groot aantal in de categorie 'huishoudelijk personeel'.

Juist in de jaren twintig groeide het inwonertal van Baarn door nieuwe woningbouw en de bewoners van de grote buitenhuizen vonden daarin een royaal aanbod voor een grote variatie aan hulpen in de huishouding. Van een derde (!) linnenmeisje tot een aankomende verstelnaaister, van een dagmeid tot een huisknecht, van een nette keukenhulp tot een flinke werkvrouw. De behoefte aan betrouwbaar huispersoneel was in

Met groote voldoening

ziet hij op z'n akker neer.

BZK

hielp hem zijn zwaren arbeid met kracht en lust verrichten, waardoor hem dit jaar een groote oogst ten deel viel. BZK weert vermoeidheid en geeft een aangenaam humeur. BZK houdt lang tegen, is daardoor voordeliger in het gebruik.

LOUIS DOBBELMANN
ROTTERDAM.

Slot volgt

die periode blijkbaar zo groot, dat een ambitieuze zakenvrouw als mejuffrouw Otterloo door middel van een advertentie in de plaatselijke bladen zich aanbood als 'dienstbodenbestedster'. Kranten zijn per definitie een afspiegeling van de maatschappelijke verhoudingen en opvattingen in een bepaalde periode. Anno 1920 en in de jaren daarna werden de menselijke gedragsregels in Nederland in hoge mate gedomineerd door een conservatief-christelijke moraal. Maar zelfs daarin kon de religie een behoorlijke

scheiding der geesten stimuleren en in Baarn was dat niet anders. In vele persoonsadvertenties namelijk werd uitdrukkelijk vermeld dat uitsluitend sollicitaties van gegadigden van strikt rooms-katholieke huize in aanmerking zouden komen voor de functie.

Concurrerende middenstanders

De advertentiepagina's van zowel de *Baarnsche Courant* als van het *Baarnsch Nieuws- en Advertentieblad* zagen er in de jaren twintig natuurlijk heel anders uit dan in onze tijd. De druktechnische mogelijkheden bijvoorbeeld voor illustraties waren uiterst beperkt en dus probeerde iedere winkelier op allerlei manieren op te vallen met zijn teksten.

'Functioneel wit' werd nauwelijks toegepast. Men gebruikte bij voorkeur dikke zwarte letters (in de typografie doorgaans aangeduid als 'de vette annonce'), dito kaders en diepzwarte priemende wijsvingers voor extra nadruk op een bepaald tekstgedeelte. Maar al was de manier waarop de Baarnse winkelstand in het eerste kwart van de vorige eeuw reclame maakte, volslagen anders dan wat wij tegenwoordig te zien krijgen in de plaatselijke pers, het primaire doel van de advertenties was exact hetzelfde, te weten: snelle verkoop van de in de advertentie vermelde artikelen.

Actief en monter gooiden de Baarnse winkeliers zich – toen al – in de concurrentiestrijd. Actief met allerlei kortingsacties, speciale aanbiedingen, opruiming en ook etalagewedstrijden. Monter ook door het gebruik van aandacht trekkende

kopregels met een zekere emotionele lading zoals 'Revolutie in schoenen..... lagere prijzen dan voor de oorlog!' Brandstoffenhandelaar A. Hak uit de Eemstraat adverteerde met Droge Turf met de boodschap: 'Men behoeft geen koude te lijden.' Turf (het bruine goud) werd als brandstof in de loop der jaren vervangen door antraciet, maar rond 1920 waren brandstoffen nog gerantsoeneerd. Reductiebonnen werden verstrekt aan hen 'wier inkomen minder dan 1600 gulden per jaar bedraagt', voorts aan gezinnen met een werk- of studeerkamer, aan zeventigplussers en aan gezinnen van zeven (!) of meer personen.

Men behoeft geen koude te lijden
wanneer men zich tijdig voorziet van
DROGE TURF
in diverse soorten verkrijgbaar bij
H. HAK, BRANDSTOFFENHANDEL
EEMSTRAAT 4 – BAARN – TELEFOON 219

De prijs is en blijft door alle eeuwen heen voor de consument een doorslaggevend koopmotief. Deze z.g. prijsagressiviteit laat zich vandaag de dag vooral gelden in het levensmiddelenassortiment en in de jaren twintig was dat niet anders. Wekelijks ging kruidenier Zijlstra in de Laanstraat in de slag met Albert Heijn, eveneens daar gevestigd. Met forse advertenties probeerde hij zijn plaatsgenoten over te halen tot het inslaan van flinke hoeveelheden erwten. Bij aankoop van 1 pond kreeg men 1 ½ pond oplo-

pend tot 9 pond bij aankoop van 6 pond en daar bovenop nog 10 % korting. Albert Heijn paste – toen nog – een soort van afgemeten concurrentiepolitiek toe door onder een lijst van aangeboden voedings- en gebruiksartikelen (waaronder soda, zout, stijfsel en zwaluwvlucifers) te vermelden: '10 of 15% korting wordt door ons niet gegeven omdat iedere huisvrouw wel zal begrijpen dat zij die korting extra betaalt om ze daarna slechts GEDEELTELIJK terug te krijgen.'

Minder lokale advertenties

In de lokale Baarnse pers verschenen in de jaren twintig ook talloze advertenties van landelijk gedistribueerde producten, die destijds een grote bekendheid genoten zoals Erdal, Nutricia, Honig, Wybert, Calvé, Van Houten, Purol, Blue Band, Persil en Amstel Bier. Wat daarbij opvalt, zijn de stoutmoedige beloften die worden gedaan betreffende de gevolgen van het gebruik van het product, bijvoorbeeld de reclame van B&K-keelpastilles van Dobbelman.

Verskillende beroepsgroepen worden in de advertenties opgevoerd, waaronder 'een landman' van wie wordt beweerd: 'Met groote voldoening ziet hij neer op zijn akkers. B&K pastilles hielpen hem zijn eerzame arbeid met kracht en lust te verrichten waardoor hem dit jaar een groote oogst ten deel zal vallen.'

Door de opkomst van de z.g. massamedia als landelijke dagbladen, huis-aan-huisdrukwerk, radio, televisie, internet en sponsoring zijn de plaatselijke kranten in de loop der jaren een minder efficiënt reclamemedium geworden. Ook verloor de plaatselijke pers meer en meer advertentieruimte door de nieuwe structuur in het winkelbeeld en dat gebeurde evenzeer in kleinere gemeenten als Baarn. De grootschalige filiaalbedrijven namen de

**DE GOEDKOOPE
WINKEL**

**GASKOUSJES
GASGLAZEN
PETROLEUMSTELLEN,
1, 2, 3, en 4 Pits
GRAETZ en LIPSIA-
KOOKTOESTELLEN
SCHIDLAMPJES
Alle maten
JULIANA-LAMPJES
PIT en GLAZEN
voor alle petroleumlampen
PETROLEUMKANNEN**

ZIE DE ETALAGE

LAANSTRAAT 103 - TELEF. 436

plaats in van een groot aantal zelfstandige speciaalzaken. Voor deze winkelketens is het plaatselijk adverteren duidelijk minder efficiënt dan het verspreiden van huis-aan-huisdrukwerk. Vroeger woonde een zelfstandige winkelier achter of boven de zaak en dat gaf een sterke sociale binding met het lokale gebeuren. Dus communiceerde hij met de klanten via de plaatselijke persorganen. Tegenwoordig komen veel winkeliers van buiten en dus stellen zij zich puur zakelijk op in de besteding van hun reclamegelden. Deze na-oorlogse ontwikkelingen zijn natuurlijk ook niet aan Baarn voorbijgegaan. Het *Nieuws-en Advertentieblad* ontving veel minder middenstandsadvertenties dan in de jaren twintig en ook de *Baarnsche Courant* zag zijn advertentieomzet wat betreft winkelaanbiedingen teruglopen. Ten dele werd dit gecompenseerd doordat over het algemeen wat grotere advertentieformaten werden gehanteerd en een aantal andere bedrijfssectoren zich actief ging betonen met advertentiereclame.

De heer Kreymborg, die in de jaren twintig woonachtig was in Baarn, voelde zich kennelijk wel degelijk betrokken bij het Baarns belang, hoewel hij, naar het schijnt, als textielhandelaar amper werd geaccepteerd door de gevestigde orde. Met o.a. 'jekkers van blauw laken' voor drie gulden vijfenzeventig adverteerde hij regelmatig in de *Baarnsche Courant*, hoewel geen van zijn filialen in Baarn was gevestigd. Door herenmodezaken als die van Jos.

Okhuijzen en Joh.van Keeken werd ook de grandseigneurallure van de mannelijke Baarnars gestimuleerd door speciale aanbiedingen voor 'chambercloaks' (in de spreektaal doorgaans 'sjamberloeks' genoemd), coins de feu, parapluies en wandelstokken'. Om modieus te flaneren konden zij voor een passend hoofddekseel terecht tijdens 'een stroohoedenweek'. De dames werden minder flatteus met dergelijke acties benaderd: met een schortenweek(!), in overeenstemming – zo mag men constateren – met de normen van die tijd. De plaats van de vrouw was primair in het gezin met alle verplichtingen die daaruit voortvloeien, zoals 'gevoeglijk' gekleed gaan. Dus waren de modeadvertenties die – zeker in het begin van de jaren twintig – in de Baarnse pers verschenen nogal sober en ingetogen. De kleding werd met grote nauwkeurigheid getekend. Het zag er allemaal in-en-in-keurig uit en die vormelijkheid was ongetwijfeld de manier, waarop er werd gecommuniceerd tussen vooral het eliteire deel van de Baarnse bevolking en de middenstand. Er verscheen meer mode in de *Baarnsche Courant* dan in het *Nieuws- en Advertentieblad*. Waarschijnlijk achtte men het lezerspubliek van die krant deftiger en koopkrachtiger. Maatkleding was zeer en vogue in die tijd en Joh. van Keeken in de Laanstraat 'nodigt eenieder beleefd uit voor een bezoek aan zijn kledingmagazijn voor gemaakte goederen'. Met voor die tijd behoorlijk grote advertenties werd door een aantal speciaalzaken geadverteerd voor 'corsets'. Een daarvan afficheerde

zich met de reputatie van een vrouw, die zelfs een koning het hoofd op hol bracht: Corsetterie à la Pompadour. De illustraties in deze advertenties toonden meer aandacht voor de detaillering van de kledingstukken dan voor de aantrekkelijkheden van het vrouwelijk schoon.

Maison Schraag somde in haar advertenties haar gespecialiseerde collectie op: 'heup-, rechtop- en reform-corsetten, buikbanden, bustevormers, sous braslijfjes en

ook kindercorsetten'. Blijkbaar zag men in die jaren zoveel mensen vroegtijdig krom lopen dat een forse ruggensteun al op jonge leeftijd wenselijk was.

Een nieuwe tijdgeest

De jaren twintig van de vorige eeuw worden over het algemeen beschouwd als een woelige tijd en dat betreft dan vooral het maatschappelijk leven in de stedelijke centra: 'The roaring twenties.... die goudene zwanziger Jahre', waarin een aantal traditionele normen vervaagde door verschuivingen in de sociale verhoudingen, omgangsvormen en kunstuitingen. Vooral ook in de mode.... als maatschappelijk verschijnsel, altijd een exponent van een veranderende cultuur. Afgaande op het winkelaanbod en dus de advertenties zocht de Baarnse burger in die jaren vooralsnog rust en veiligheid. Van een wat meer uitbundige levensstijl was nog

weinig te merken. In een opvallende advertentie midden op de voorpagina van het *Baarnsch Nieuws- en Advertentieblad* annonceert kapper W.Veldhuysen op 26 februari 1926 de opening van zijn nieuwe salon: 'Voor het knippen van uw

haar – bobbed of shingled – bent u van een vakkundige behandeling verzekerd.' Met deze formulering moet kapper Veldhuysen de mentaliteit van zijn vrouwelijke plaatsgenoten goed hebben getaxeerd.

Zij wilden best meegaan met het exuberante modebeeld van de jaren twintig, maar dat moest dan wel betrouwbaar en verantwoord gebeuren.

Louis F. Janssens

Over de auteur:

Louis F. Janssens woont in Baarn en is lid van de Historische Kring Baerne sinds januari 2006. Hij was van beroep reclameadviseur. Over zijn vakgebied heeft de auteur meermalen gepubliceerd in diverse vakbladen.

Noot:

de in dit artikel afgebeelde advertenties zijn afkomstig uit het archief van de Historische Kring Baerne. Met dank aan de medewerkers van de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne.

HET STIFT ELTEN EN HET HUIDIGE BAARN (deel 2-slot)

Ander bezit van Elten oostelijk van de Eem

Al eerder is genoemd dat het stift de helft van de hof te Appel bezat. Uit een tijnsrol uit het eind van de 14^e eeuw blijkt dat daaronder onder meer het goed Koelhorst viel. Uit andere stukken blijkt dat ook Krachtwijk en een daartoe behorende uitslag in de Oude Slaagh (die nu onderdeel is van de polder De Slaag) van het stift waren. Dit was ook het geval met het goed Walkenberg, waarvan beleningen bekend zijn uit de jaren 1403, 1406 en 1442.

Omdat deze goederen onderdeel waren van de helft van de goederen die tot de hof Appel behoorden, ging het bij Koelhorst en Krachtwijk om goederen die door Wichmans rechtsvoorganger, vermoedelijk zijn vader, waren ontgonnen. Dit moet zijn gebeurd nadat hij daartoe een concessie had gekregen van de bisschop van Utrecht, tot wiens gebied de oostelijke Eemoever sinds 777 immers behoorde. De achtergrond voor het verkrijgen van die concessie kan de gastvrijheid zijn die de bisschoppen van Utrecht gedurende lange jaren tot omstreeks 920 in Deventer van Wichmans vader hadden ontvangen. Daarheen immers waren de bisschoppen gevluht, omdat de invallen van de Noormannen Utrecht een te gevaarlijk verblijf voor hen hadden gemaakt. Dit ook door Wichman beheerde bezit langs de oostelijke Eemoever maakt het aannemelijk, dat Wichman ook meer

noordelijk langs dezelfde oever meerdere ontginningen zou ondernemen. De beschikbare gegevens doen vermoeden dat dit het geval is geweest tussen De Slaag en Zonne, waar ook in de 15^e en 16^e eeuw het stift nog leengoederen bezat. Dit waren Walkenberg en een deel van Voorbroek. Zeer waarschijnlijk echter was een veel groter deel van dit gebied oorspronkelijk eveneens van het stift. De beschikbare gegevens doen vermoeden dat meerdere overstromingen in de 14^e eeuw er de oorzaak van zijn dat dit bezit verloren ging.

Nieuwe gerechten en rechten op de grond en de tienden

Het gebied waarin de meeste van de bovengenoemde goederen lagen, behoorde in de 14^e eeuw tot het gerecht van Eembrugge, althans, zo luidt een grensomschrijving uit 1363. Andere bronnen maken duidelijk dat binnen dit gebied een enclave bestond, waar een andere gerechtsheer de macht had. Het blijkt dat Johan van Amerongen in 1389 door de Sint-Paulusabdij werd beleend met *die thienden van Bloemenberge ende Zeelhorst, mitten gerechte van Bloemenberge ende van Zeelhorst*. Bloemenberg is het zuidelijk van Zonne gelegen gebied tussen de Eem en De Haar, waarin Grimmestein ligt, met de Zeldertse Wetering als zuidgrens. Tussen 1363 en 1389 is er dus iets gebeurd, waardoor de Sint-Paulusabdij dit gerecht verkreeg. Uit andere gegevens blijkt dat ook de

Het dorp Baarn. Tekening in o.i.inkt, 18e eeuw, door N. Wicart (coll. museum Flehite, Amersfoort)

tienden in het oude gerechtsgebied van Eembrugge-de-Oostzijde in andere handen kwamen. In 1254 was dit recht nog in handen van de Sint-Paulusabdij, maar in 1300 was het in handen van de bisschop. Dit was ook nog het geval in de jaren 1328-29 en 1330-31. In 1394 blijkt echter dat die tienden gesplitst waren, want toen kreeg Steven van Zuylen van de bisschop in leen onder meer *eenen tiend Ter Eem, van Zonnen en van Voirbroec*. De eerste van deze drie tienden betrof vermoedelijk alleen Eembrugge in engere zin, dat wil zeggen, de daar ge-

legen hofsteden aan beide zijden van de Eem en het gebied rond het kasteel Ter Eem, dat daar inmiddels was gebouwd. De andere twee tienden waren die van Voorbroek en Zonne, beide gelegen zuidelijk van Eembrugge, maar noordelijk van het gerecht van Bloemenberg.

Er was in de loop der jaren dus een nogal onordelijk patroon van tiendrechten en gerechtsheren ontstaan. Het blijkt dat dit patroon nog verder wordt gecompliceerd, als we zien naar de grondheren. Zo blijkt dat de Sint-Paulusabdij in 1389

het halve goed Zeelhorst in tijns gaf en dat Jacob van Gaasbeek in 1440 de andere helft van Zeelhorst bezat, want in dat jaar beleende hij de vrouw van Jan van Amerongen met het goed *Zeelhorst ter Eme*. Gaasbeek had nog meer bezit in dit gebied, want in 1456 beleende hij Jacob Nenninc met de hofstede Ramshorst te *Bloemenberge bij de Eme*, terwijl hij aan het klooster Mariënhove te Soest het erf Bloenberg afstond, zoals blijkt uit de goederenlijst van dit klooster uit 1585. Zuidelijk van de Zeldertse Wetering lagen Walkenberg en Netelenberg. Van Walkenberg hebben we gezien dat dit in handen was als een leengoed van het stift, maar Netelenberg blijkt in 1389 als vrije eigendom deels in handen te zijn van Jacob Nenninc en in 1524 blijkt dat een ander deel van dit goed toen in leen werd gegeven door de heer van IJsselstein.

Voorbroek was, zoals gezegd, deels van het stift. Dit blijkt uit het volgende. In 1493 beleende de abdis Albert Dier met een deel van het goed Voorbroek gelegen in het kerspel van Eembrugge, dat volgens een belening uit 1520 gelegen was tussen de Oude Weer en de Zeelhorster Steeg. Het deel van de bisschop van dit goed werd in 1481 omschreven als *dat guet geheiten Voirbroeke ofte die Oude Weer, gelegen inden gerichte van der Eembrugge*. In 1394 kreeg Peter Hoeffliet dit van de bisschop in leen *mitten steenhuze*.

Ook moet worden vermeld dat in de regeringsperiode van bisschop Guy van Avesnes (1301-1317) onenigheid be-

stond tussen heer Jan van Woudenberg en Zweder van Abcoude over onder meer *dat goet te Ema*. De bisschop wees dit toen toe aan Zweder, de voorvader van Jacob van Gaasbeek.

Het rapport van de al genoemde secretaris van Naarden bevat ook een lijst van goederen oostelijk van de Eem, die volgens onder meer de secretaris van Eembrugge onder de linde te Baarn tijns moesten betalen aan de grafelijkheid van Holland. Dit zouden dan tijnsen zijn die de grafelijkheid in pacht hield van het stift. De lijst omvat alle gronden tussen Eembrugge en De Slaag oostelijk van de Eem. Uit het bovenstaande blijkt wel dat deze informatie niet juist was. Toch is het niet onmogelijk dat de secretaris van Eembrugge een historisch juist, maar vertraagd antwoord gaf.

Een verklaring van de feiten

De doorbraak van de veendrempel in 1170 bracht niet alleen voordelen. Het hele gebied langs de Zuiderzeekust stond daardoor bloot aan de verwoestende krachten van stormvloeden. Volgens Buisman vonden in de jaren 1287, 1288, 1307, 1318, 1321, 1330, 1335, 1343, 1375, 1393 en 1394 stormvloeden plaats langs de Nederlandse kusten en waren de zomers van 1312 tot en met 1316 buitensporig nat. De stormvloed van 1307 veroorzaakte grote beschadigingen aan de Zuiderzeekust en ook grote delen van Noord-Eemland moeten onder water hebben gestaan. Nog in 1916 veroorzaakte een stormvloed overstromingen

tot in De Birk, het zuidoostelijk deel van Soest. De stormvloed van 1375 die de dijk aan de oostoever van de Eem nabij Eembrugge verwoestte en de heerweg tussen Baarn en Soes beschadigde, heeft ongetwijfeld gelijksoortige effecten gehad. Het ontgonnen gebied werd dus meermaals door calamiteiten getroffen en steeds opnieuw moest het worden drooggelegd.

De regels die golden bij dit soort calamiteiten, houden onder meer in dat de landsheer, zolang de reparatie van het ondergelopen land duurde, afzag van de bedde en/of het morgengeld en dat, in-

dien de grondheer geen pogingen deed tot herstel van de ondergelopen gronden, hij derden daarop recht kon geven. In dit licht is de al genoemde vermelding van het besluit van Guy van Avesnes uit de periode 1301-1317 om het goed te Ema toe te wijzen aan Zweder van Abcoude relevant. Vermoedelijk ging het hier om gronden die na de stormvloed van 1307 opnieuw waren drooggelegd zonder ingrijpen van de oorspronkelijke grondheer. Als verlaten goed verviel het aan de landsheer die het aan derden kon toewijzen. Ging het hierbij om Zeelhorst en/of Ramshorst of ging het om ander goed in het kerspel van Eembrugge? Was

De boerderij Netelenburg – voorheen Netelenberg – aan de Eem

dit wellicht voorheen van Elten?
Hetzelfde geldt wellicht voor de situatie in Bloemenberg. Het is vrijwel uitgesloten dat ook dit gebied niet door de stormvloed van 1307, 1375, 1393 en 1394 zou zijn getroffen en hetzelfde kan worden gezegd van Netelenberg. Voor ieder van deze goederen hebben we in de late 14^e en vroege 15^e eeuw een gedeeld bezit gevonden en steeds is daarbij een der grote Eemlandse grondheren betrokken: de Sint-Paulusabdij, Gaasbeek, de bisschop en IJsselstein. Voor zover het om Eltens leengoed ging, vinden we echter dat het stift daar nog rechten kon uitoefenen.

Een mogelijke verklaring van deze situatie is de volgende. Het stift had bij de verpachting van zijn rechten in Naardinkland zijn leengoederen uitgesloten. Het had er dus belang bij dat deze goederen na een overstroming weer bruikbaar werden gemaakt. Daarbij werd de hulp ingeroepen van Eemlandse grondheren: IJsselstein voor het behoud van Walkenberg, die als vergoeding een deel van Netelenberg kreeg, terwijl de werkelijke droogmaker Jacob Nenninc was, die op dit gebied uiterst actief was in Baarn en omgeving. Hij verkreeg daarmee de vrije eigendom. Het Eltense leengoed Voorbroek kon het stift deels behouden door samenwerking met de bisschop. De gronden waarvan de tijnzen door de grafelijkheid van Holland in pacht werden gehouden, waren niet interessant voor het stift en konden daarom door andere grondheren in bezit worden genomen. Dit geldt vooral voor

Bloemenberg en nabij gelegen goed. Als deze verklaring juist is, dan had de secretaris van Eembrugge toch een klein beetje gelijk. Zeer lang voordat hij in 1526 zijn uitspraak deed, waren de op de oostoever van de Eem gelegen zandheuveltjes getransformeerd tot hoeven die ieder recht van uitslag hadden. Die kwamen aan het stift en enkele daarvan werden in de loop der tijd leengoederen. De rest zou tijnsgoed zijn gebleven en de tijnzen daarover werd aan de grafelijkheid van Holland verpacht. De na 1170 ontstane calamiteiten leidden tot het verlies van de gronden aan Eemlandse grondheren, omdat het stift geen belang had bij de reparatie van de ondergelopen gronden.

Jos G.M. Hilhorst

Noot:

Dit is een verkorte versie van een artikel dat zal verschijnen in het Jaarboek Flehite 2007. Daar zijn dan ook de bronverwijzingen te vinden. Deel 1 verscheen in *Baerne* van december 2006.

Smit & Delen

N O T A R I S S E N

Eemnesserweg 12, postbus 97, 3740 AB Baarn
Telefoon: (035) 541 33 21, telefax (035) 541 81 53
E-mail: notarissen@smit.delen.knb.nl

Door lucht gedragen

Het Matrair luchtgeveerde,
persoonlijke instelbare matras

- unieke eigenschappen
in een matras
vertegen-
woordigd

*Bezoek ook
onze speciale
bedden-etages.*

Bed- en linnenspecialzaak

*Slapen
op wolken.....*

**Laanstraat 91
BAARN**

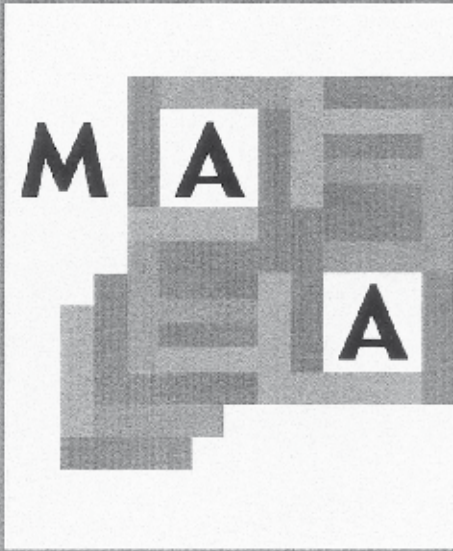
Tel. (035)5413521
veerkamp@xs4all.nl

Uw oude of nieuwe huis meesterlijk geschilderd?

SCHILDERSBEDRIJF

CANTONLAAN 1 - 3742 CH BAARN
TEL. (035) 542 28 93 - FAX (035) 543 02 58

Voor Baarn en omstreken van oudsher bekend

**Uw vloer
op maat bij**

MAAT parket v.o.f.
Zandvoortweg 153
3741 BC Baarn
Telefoon 035 602 36 54
Fax 035 602 38 06

APOTHEEK JULIUS

Sinds 1886

M.A. Smulders - de Jong apotheker

**UW GENEESMIDDEL
ONZE ZORG**

Laanstraat 26, 3743 BG Baarn

Telefoon (035) 5412432

Fax (035) 5421021

E-mail apotheekjulius@ezorg.nl

www.apotheekjulius.nl

ERICA

LINGERIE & BADMODE

Voor deskundig advies

Voor grote maten

Nachtgoed en Dusters

Reuma ondergoed

Uw maat met de juiste cup A t/m H

Voor kleine maten

Voor hele grote maten

Badpakken en Bikini's

Heren ondergoed

En wij proberen het bijna onmogelijke mogelijk te maken

Laanstraat 71a, 3743 BC Baarn, Tel. 035 642 00 73

juwelier
van doorm

Brinkstraat 14 - 16 3741 AN Baarn

Tel.: 035 - 5413107 Fax. 035 - 5416963

☆ Al vier generaties lang liefde voor 't vak

DICK PRINS

ASSURANTIE- EN HYPOTHEEK ADVIES B.V.

Het adres voor al uw verzekeringen

Brinkstraat 38

3741 AN Baarn

Telefoon 035-5411359

Fax 035-5410063

E-mail: dick_prins.ass.hyp.advies@hetnet.nl

Ook het adres voor hypotheekadvies

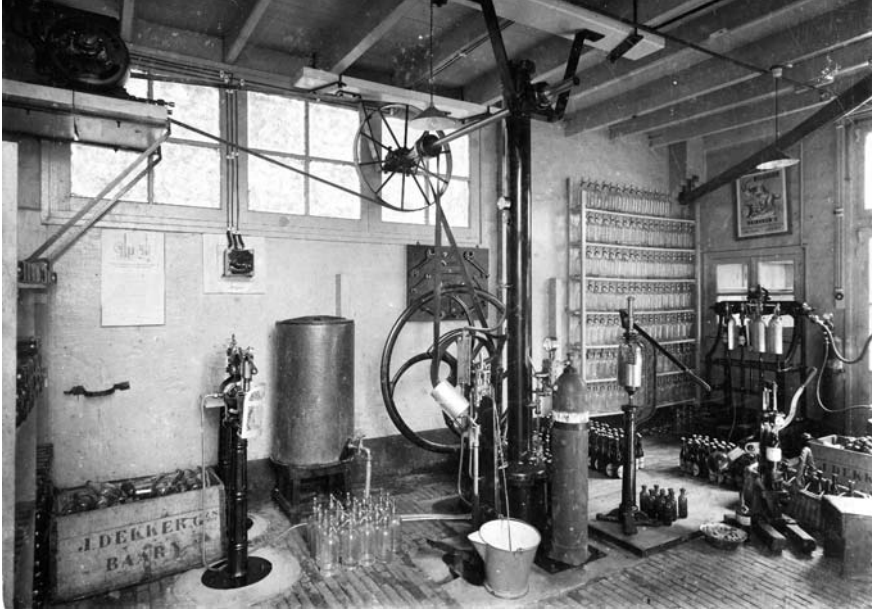
BLIK OP DE BRINKSTRAAT (deel 8)

Allereerst het vervolg van de geschiedenis van de firma Van der Veen. In 1948 stierf Ferdinand van der Veen; zijn weduwe zette het bedrijf voort. Corry (intussen getrouwd met D.J. Hulst en wonend in Bilthoven) en Dies bleven hun moeder in de zaak helpen. Dies kwam na de dood van haar man J.F. Zwaan bij haar moeder in de Brinkstraat wonen. Na moeders dood (1954) tot de opheffing (1975) runden de twee zusters de winkel. Daartoe woonde Corry met haar gezin van 1961-1968 in het pand en ging Dies in 1961 elders wonen.

Ook Jan (tot 1968) en zijn vrouw Bep (tot 1980) hebben er gewoond. In 1975 is de zaak opgeheven. Zo kwam na ruim honderd jaar een einde aan een deftige textiel- en kledingwinkel, waar ook de koninklijke familie regelmatig haar inkopen deed. In 1978 startte H. Visser er zijn zaak in manoumeubelen (van lianen, ook wel rotanmeubelen genoemd) onder de naam 'Eigentijds wooncomfort'. Vanaf

Afb. 1. Interieur drankwinkel Dekker in ca. 1920 (foto HKB)

Afb. 2. Interieur drankwinkel Dekker in ca. 1920 (foto HKB)

1985 zat Eddy Bast er met zonnestudio 'Tropical sunpromotions', die in 1991 werd overgenomen door Ron Kraaij. Deze noemde zijn zaak 'Zonnestudio Tropical'; in 1995 verhuisde deze studio naar de Laanstraat. Daarna werd het pand een onderdeel van 'het Capiton van de Brink, allesstoffeerder'.

Hofleverancier Dekker

Een voorbeeld van een zaak die zich meteen na de aanleg van de spoorlijn in ons dorp vestigde, is de slijterij en limonadefabriek van J. Dekker. Op 1 april 1875 begon Jan Dekker Gerbrandszoon, stammend uit een oud Zaanse koopmansgeslacht, in een voor hem pas gebouwd pand aan Brinkstraat

C 77 (in 1915 C 101), later nr. 24 (nu: 38) een wijnhandel. (Afb. 1). Erachter kwam een fabriekje voor de bereiding van limonadesiropen, vruchtensappen en mineraal water, dat jaren later 'Electrische mineraalwaterfabriek J. Dekker Gz.' ging heten.

(Afb. 2). Het magazijn zat linksachter op nr. 26 met een breed pad naar de Brinkstraat. Voor het pand was zoals elders in de straat een tuintje met een mooi ijzeren hekje eromheen. Al deze panden staan er nog steeds. Er was toen ook een limonadefabriek op de Brink, van T.H. van Ooik.

Jan Dekker was in 1875 amper 20 jaar oud en er moest dus een akte van handlichting komen, dat wil zeggen:

een meerderjarigverklaring van een minderjarige, goedgekeurd door de Kroon. Dekker trouwde in 1884 met Margaretha Maria Honigh, eveneens uit de Zaanstreek. In 1885 werd hun enige kind Gerard Adriaan geboren.

Dekker was agent van verschillende brouwerijen en enige agent voor Baarn e.o. van de firma Wed. H. Rahder & Zoon., wijnhandelaren te Amsterdam. (Afb. 3). Bovendien was hij 'hofleverancier van H.M. de Koningin-Moeder'. Alle dranken werden in consignatie bij de klanten bezorgd. Daarbij werd na-

J. DEKKER Gz.
 Brinkstraat
 te BAARN
 IN
 Minerale en Medicinale Wateren
 Limonades, Siropen, Vruchtensappen,
 LIKEUREN en GEDISTILLEERD
 Hollandsche, Engelsche en Beiersche Bieren
 DEPOT
 der Amsterdamsche Kristalijsfabriek
Eenig Agentuur
 voor BAARN en OMSTREKEN
 der Firma Wed. H. Rahder & Zoon
 te Amsterdam
 en der MINERVA-BRONNEN te Oberlahnstein.

Afb. 3. Advertentie uit een adresboek voor Baarn en omstreken uit 1889 (coll. HKB)

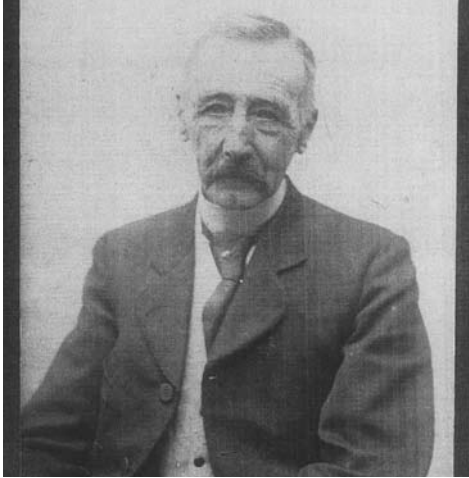

Afb. 4. Personeel van firma Dekker met transportmiddel voor de winkel in ca. 1920 (foto HKB)

tuurlijk wel enig risico gelopen, want als het lange tijd slecht weer was geweest, moest veel drank teruggehaald worden.

De zaak floreerde, er werd gewerkt met drie man personeel. Men leverde aan klanten in Baarn, Lage Vuursche, Soest, Soesterberg, Maartensdijk en Eemnes. Ook paleis Soestdijk was in de zomer een goede klant. Men leverde de bestellingen met paard en wagen. (Afb. 4).

Jan Dekker vervulde ook enkele maatschappelijke functies. Hij was hoofd-

*Afb. 5. Jan Dekker in ca. 1930
(coll. mevr. M.M. Dekker)*

geland in het bestuur van de droog-
gemaakte veenpolder te Assendelft,
secretaris van de Nederlandse
Protestantenbond, afdeling Baarn,
penningmeester van het departement
Baarn van de Maatschappij tot Nut van
't Algemeen en medeoprichter en com-
missaris van de Nutsspaarbank alhier.
Eind 1925 trok hij zich terug (afb. 5) en
hij stierf in 1931.

Een nieuwe limonadefabriek

Zijn zoon G.A. Dekker nam op 1 januari
1926 de zaak over. Hij was getrouwd
met Geertje Catharina Fortuin en kreeg
twee dochters. In ca. 1928 liet hij
rechts naast het oude pand op nr. 24
(nu: 38) een bestaand woonhuis tot
moderne winkel met woonhuis (toen:
nr. 20-22; nu: 36) verbouwen. Achter
het huis kwam een nieuwe fabriek,

uitgerust met voor die tijd moderne
apparatuur voor het maken van limona-
des, het bottelen, het etiketteren en het
spoelen van de flessen. Naar de straat
liep een rails voor lorries. In kelders
werden de wijnen bewaard. Ook was er
een kluis waarin staven ijs werden op-
geslagen, bestemd voor bedrijven met
bederfelijke waar. (Afb. 6). Deze staven
werden door kolenhandelaar Koffrie en
diens zoon aangeleverd en ook wel bij
de klanten gebracht. Ook deze panden
zijn er nog, alleen is het voorste deel
van het winkel/woonhuis ooit eens ge-
moderniseerd.

*Afb. 6. Deur van de kluis waarin het ijs werd op-
geslagen, in huidige toestand (foto Frits Booy)*

Afb. 7. Het echtpaar Van Dam bij hun diamanten huwelijk in 1997 (foto Baarnsche Courant)

G.A. Dekker woonde met zijn gezin tussentijds een paar jaar in het 'Zwitserse huis' met diepe tuin en boomgaard aan de Dalweg.

In ca. 1930 kwam als compagnon C. Breet in de zaak, een neef van Dekker en ook een Zaankanter, getrouwd met Willy Kist. Zij woonden met moeder Trijntje (Trien) Breet-Dekker eerst op Vondellaan 21. In 1934 stapte Dekker uit de zaak en de familie Breet verhuisde naar Brinkstraat 20-22. Moeder Trien kwam erboven wonen, maar overleed in hetzelfde jaar. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de ijskelder

van Breet aangewezen tot schuilkelder, maar bijna niemand wilde erin schuilen vanwege de politieke gezindheid van de eigenaar.

In 1930 en 1934 vinden we op nr. 26 nog steeds het magazijn van de firma Dekker. In die jaren ging men over tot het gebruik van een vrachtauto. Na 1937 krijgt de nieuwe winkel nr. 36. Breet runde de zaak tot 1958. In 1948 woonde er ook J. de Radder. Vanaf 1958 werd de winkel opgenomen in de keten 'Tivoli' (van fabrikant Bols) met als beheerder voormalig melkboer J.G.

Schothorst uit de Weteringstraat. In 1972 kwam de winkel bij de keten 'Gall & Gall'. Schothorst nam de zaak over; hij overleed in 1983. Zoon L.J.B.M. Schothorst zette de zaak voort tot 1985. Daarna zat het echtpaar Kolders (van 'Eos') tot 2004 erin. Nu is het een opslagplaats van het Capiton van de Brink.

De Koorenaar

Op het oude nr. 24 (nu: 38) zat dus tot ca. 1928 de firma Dekker. Daarna was er de schoenmakerij/lederwarenwinkel van W. Schouten, bij hem woonde de wed. E. van den Bol-Gutherland. In 1934 zat er A.H. van den Eshof. Van 1937 tot 1967 vinden we daar de brood- en banketzaak 'Bakkerij de Koorenaar' van het echtpaar J.Th. van Dam. (Afb. 7). De bakkerij was gevestigd in de oude limonadefabriek van

Dekker en was een van de geliefdste bakkerszaken in Baarn. In 1967 was het bakkersechtpaar fysiek te zwak geworden voor het zware bakkersvak en Van Dam ging bij de ABN-bank in Hilversum werken. Hij was erg muzikaal: 21 jaar organist en 44 jaar klarinettist bij 'Crescendo', waarvan hij 23 jaar voorzitter was.

In dit pand woonde ook J. Boelens en daarna A.L.J. van Laar. Van Dam en zijn vrouw bleven boven wonen. In 1997 gingen ze naar 'Schoonoord'.

Mej. Corrie Mooij verhuisde in ca. 1970 vanaf de hoek aan de overkant naar het pand van bakker Van Dam en liet dat in de oorspronkelijke staat terugbrengen. Zij woonde achter de winkel en overleed in 1991. Sinds 2005 zit er 'Geke Kappers'.

Frits Booy

Inleverdatum kopij

juninummer 2007: 16 april.

Tekst aanleveren als platte tekst, uitsluitend als bijlage bij e-mail; of op diskette, cd of dvd.

Foto's – scherp en van goede kwaliteit – in originele staat of op cd/dvd (niet op diskette!). In het laatste geval in een .jpg of .tif bestand en van voldoende grootte (ca. 1 MB). Het aangeleverde materiaal wordt z.s.m. geretourneerd. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen te weigeren en/of te wijzigen. Kopij svp zenden aan de eindredactie: gbrouwer.baarn@hetnet.nl

'Een plekje zoals onze Brink vind je niet zo gemakkelijk'

HONDERD JAAR BEELDENDE KUNST IN BAARN (deel 4)

Enkele maanden na de tentoonstelling 'Baarns Kunstbezit' ontstond in het najaar van 1948 uit de modeltekenavond bij kunstschilder Jaap de Ruig de werkgemeenschap van beeldende kunstenaars 'De Eemstreek'. Op zijn initiatief, want toen al wilde De Ruig het klimaat in Baarn voor beeldende kunst verbeteren. Dat was niet zo gek, gezien de geringe belangstelling voor de tentoonstelling van Baarnse kunstschaten, eerder dat jaar.

Mijn belangstelling voor 'De Eemstreek' werd gewekt door een gesprek in 2002 met de Baarnse schilder en leraar aan de Volksuniversiteit Jan Vermaas, maker van stillevens, landschappen en portretten. Dat gebeurde in een interview met hem naar aanleiding van de aankoop van werk van Vermaas door de Historische Kring Baerne (de kring verzamelt werk van Baarnse kunstenaars). Vermaas bleek 'lid' van 'De Eemstreek' te zijn geweest. Hij was zelfs nog in het bezit van twee door hemzelf ontworpen affiches van tentoonstellingen van deze groep.

'Wat ik me van Jaap de Ruig herinner,' schreef Eemstreek-lid Luberta Vrouwenfelder mij op 15 juli 2005, 'is dat hij op mij een rustige, wijze indruk maakte, "een selfmade man", die misschien niet altijd op juiste waarde geschat werd, maar dat wel verdiende. Hij kon oprecht blij zijn, als iemand een

goed werkstuk maakte, zonder enige naijver, wat nogal eens voorkomt in o.a. kunstenaarskringen. Hij bouwde zelf zijn atelier, een kleine ruimte, daarna een groter atelier, zodat hij leerlingen kon aannemen, en 1 x per week een modeltekenavond, waar niet alleen amateurs kwamen. Daaruit ontstond 'de Eemstreek'. Hij zorgde meest-

Affiche voor expositie van werk van leden 'De Eemstreek', ca. 1950, ontwerp Jan Vermaas (coll. kunstenaar)

al voor plaatselijke modellen, en soms werd een betaald model aangetrokken.'

De *Baarnsche Courant* van dinsdag 12 oktober 1948 meldde in het artikel 'Baarnse werkgroep van Beeldende Kunstenaars' dat 'na voorafgaand contact enige kunstenaars uit Baarn een werkgemeenschap hebben opgericht.' 'Na de oprichting,' vervolgt de krant, 'traden de initiatiefnemers in contact met alle hun bekende kunstbroeders ter plaatse met als resultaat dat bij de Werkgemeenschap thans een zeer groot percentage der Baarnse Beroepskunstenaars is aangesloten, benevens 4 kunstenaars uit Soest.'

In dit artikel werd benadrukt dat een vereniging niet het oogmerk was; het doel was de kunstenaars regelmatig bijeen te laten komen om gezamenlijk te kunnen werken. Het ging om uitwisseling van gedachten en het opdoen van nieuwe impulsen die het werken ten goede kunnen komen. De groep,

*Portret van vrouw, gemaakt door Luberta
Vrouwenfelder, jaartal onbekend
(coll. kunstenaar)*

die openstond voor alle groeperingen en geen religieuze of politieke achtergrond had, streefde ernaar de publieke belangstelling op te wekken door het organiseren van exposities en 'haar leden die de mimische kunsten beoefenen, meer naar buiten te laten optreden door het geven van muziek- of voordrachtavonden.'

'De Eemstreek' was een werkgemeenschap van kunstenaars bestaande uit hoofdzakelijk kunstschilders, grotendeels uit Baarn en Soest. Van 1948 tot 1959 zou zij op verschillende plaatsen in beide gemeenten exposeren en enkele lezingen houden.

'Het is vooral aan zijn vakbekwaamheid en idealisme te danken, dat atelier en Werkgroep er thans zijn,' berichtte de *Baarnsche Courant* op 20 november 1948, ter gelegenheid van de officiële opening van het atelier van Jaap de Ruig door de burgemeester van Baarn.

De Baarnse expressioniste Else van der Feer Ladèr-Lohmann maakte deel uit van 'De Eemstreek'. Hetzelfde gold voor

Portret van man, gemaakt door Luberta Vrouwenfelder, jaartal onbekend (coll. kunstenaar)

Eric Bauknecht, schilder en zoon van de expressionist Philipp Bauknecht. Andere leden waren onder meer Jan Broerze, Gerard de Vries, Luberta Vrouwenfelder-Joustra, alle drie uit Baarn en behalve Jan Broerze later lid van de Vereniging van Beeldende Kunstenaars te Baarn, uit Soest Sebo Detmers, Pieter ('Peet') Visser en Frans Hollaardt, uit Hilversum Eeke Ferman en Willem Wijmans en uit Laren Beint Mankes. Uit Spakenburg nam Klaas Zwaan deel aan de werkgemeenschap. Ruim dertig schilders en andere beeldend kunstenaars waren – in de loop van die tien jaar – lid

van 'De Eemstreek'. De samenstelling van de groep veranderde regelmatig, maar de kern bleef gelijk. In de loop van haar bestaan zou de werkgemeenschap zo'n dertig kunstenaars tellen. Ada Bauknecht-van Blommestein, de moeder van Eric Bauknecht, deed de administratie van 'De Eemstreek'.

Van 24 december 1948 tot en met 8 januari 1949 hield 'De Eemstreek' haar eerste tentoonstelling in Baarn. In het atelier van De Ruig 'de Filosoof' aan de Sumatrastraat, was werk te zien van Frans Hollaardt, Jaap de Ruig, A. Vetter, B.J. Sukkel, H. List, Jan Broerze, Wijngaard, Else van der Feer Ladèr-Lohmann, Kantorowitsch, Sonja Secrève, Ab Toetenel, Sebo Detmers, Eric Bauknecht, P. Visser, H. Schrijvers en P. v.d. Hoef.

Zowel de *Baarnsche Courant* als de *Gooi- en Eemlander* besteedden aandacht aan de expositie. De *Gooi- en Eemlander* schreef in de recensie op 31 december 1948 onder meer: 'Een aantal schilders en tekenaars uit Baarn en omgeving vormde zich tot een werkgroep „de Eemstreek” en houden thans een kleine tentoonstelling in een licht atelier. Verder gevorderden en beginnelingen exposeren zwart-wit, meestal tekeningen, enkele gouaches en enige plastiek. Al dient de goede bedoeling voorlopig méér te worden gewaardeerd dan het resultaat, er zijn toch in elk geval verschillende werkjes aanwezig, welke de stichting dezer werkgroep rechtvaardigen.'

'Kunstminded'

Een half jaar later was er opnieuw werk van 'De Eemstreek'-leden te zien, nu in 'het ook voor dit doel zeer geschikte gymnastieklokaal van het schoolgebouw „De Oorsprong“ aan de Eemnesserweg (ingang Dalweg). [...] In de korte tijd van haar bestaan heeft de werkgroep van schilders en tekenaars „De Eemstreek“ reeds enige malen getoond dat zij er ernstig naar streeft om iets goeds tot stand te brengen en trachten wil de bewoners van Baarn en Soest „kunstminded“

te maken. Vooral de poging welke zij thans doet met het organiseren van een Zomertentoonstelling van werken van leden, verdient meer dan gewone aandacht vanwege het vele schone en waardevolle, dat het kunstminnend publiek geboden wordt,' schreef de *Baarnsche Courant* in de recensie van 26 juli 1949.

Bewondering was er in het artikel voor drie grote stillevens van Beint Mankes, een groot meisjesportret van de jonge Eric Bauknecht, de aquarellen van Frans

Tekening van Soesterveen, door Jaap de Ruig, 1943

Tekening van Paasvuur, door Jaap de Ruig, 1948

Hollaardt en het werk van beeldhouwer Jan Broerze. Eigenlijk was de recensent over al het geëxposeerde werk enthousiast. Opmerkelijk waren trouwens tussen alle schilderijen en aquarellen de twee wandtapijten, gemaakt door Henk Schrijvers en H. Taxis.

Haast even lovend als zijn Baarnse collega was recensent X X X in de *Amersfoortsche Courant* van 30 juli 1949, met complimenten als 'subtiel' en 'haast precieus' voor het werk van mej. A.S. Fontein, tot 'smaakvol van opzet en warm van kleur' voor de door mevrouw E. v.d. Feer Ladèr-Lohmann ingezonden schilderijen.

Kroniekschrijver Brinkman (pseudoniem van Piet de Blois), die zijn grote populariteit dankte aan zijn prettige en goed leesbare columns in de *Baarnsche*

Courant, schonk in zijn 'Praatjes rond de Brink' aandacht aan de beeldende kunst in Baarn. In het bijzonder aan Jaap de Ruig, waarover hij in oktober 1950 in de *Baarnsche Courant* schreef: 'Met de mooie dagen van vorige en deze week hebben we gezelschap gekregen op de Brink. Neen, niet op 't muurtje, maar in 't hoekje bij Koelewijn

en later bij de wegwijzer. Daar staat, als het goed weer is, onze Baarnse schilder Jaap de Ruig, om de onvergelykelijke kleuren van de herfst vast te leggen op het doek. Zo af en toe gaan wij (en velen met ons) eens kijken of het werk vordert en of het „lijkt“. Nou, 't is prachtig, hoor, tussen het helle geel van de bladeren zie je in een grijze mist de toren en de kerk en over het hele schilderij ligt de weemoedige sfeer van het najaar (dat zegt Stadman, hoor!). Als ik geld genoeg had, zou ik dat schilderstuk best willen kopen, want een plekje zoals onze Brink vind je niet zo gemakkelijk. 'k Hoop, dat Jaap de Ruig, als het af is, 't doek ergens ter bezichtiging zal stellen, dan kunnen we er allemaal van genieten.'

Gerard Brouwer

Met dank aan Luberta Vrouwenfelder en Marja en Ruud den Broeder

ZEEMANSPOT EN HET NATIONAAL STEUNFONDS ... DE FINALE

In de zomer van 2004 maakte ik via de 'ontdekking' van een grafsteen op de Baarnse Algemene Begraafplaats met daarop naast de naam van de heer Herman Johan Visser, overleden 10 januari 1945 in Sachsenhausen, het woord Zeemanspot, kennis met dit in april 1941 opgerichte fonds, en vervolgens tijdens mijn zoektocht naar meer achtergrondinformatie, met het Nationaal Steunfonds, geleid door de Amsterdamse bankier Walraven van Hall.

Mijn bevindingen onder de titel 'Zeemanspot -Nationaal Steunfonds' verschenen in o.a. het Maritieme maandblad De Blauwe Wimpel en de bladen van de Historische Verenigingen van Baarn, Texel, Den Helder als ook in de Baarnsche Courant.

Op deze publicaties ontving ik een aantal reacties van lezers, onder wie 'ooggetuigen' van deze bijzondere periode uit de geschiedenis van Nederland. Hieronder volgt de uitwerking van een en ander.

Correctie

Eerst is het noodzakelijk een correctie aan te brengen in mijn oorspronkelijke tekst. Het betreft de door het Nationaal Steunfonds verwerkte en uitgekeerde bedragen. Vastgelegd is dat het Fonds tijdens de bezettingsjaren een bedrag van bijna f 84 miljoen gulden (!) heeft besteed aan diverse (verzets-)doelen, waaronder ruim f 5 miljoen voor de Zeemanspot alléén. Hierbij komt nog een bedrag van f 22 miljoen aan be-

schikbare kasmiddelen bij de bevrijding. Gigantische bedragen, zeker in die jaren. Volgens het NIOD dient de guldenwaarde van toen met een factor 13 à 14 te worden vermenigvuldigd om een reële vergelijking met nu te krijgen. Een rekensom tilt het totale bedrag ver over het gigantische bedrag van f 1 miljard!!

Detail van grafsteen 'Zeemanspot', op Nieuwe Algemene Begraafplaats Baarn, (foto Ed Vermeulen)

Na plaatsing van mijn artikel in *Baerne* van juni 2005 vertelde de in Baarn woonachtige mevrouw Zantinga-Dros mij, dat zij een dochter is van Albert Dros van boerderij Bland en Berg in polder Eierland op Texel. Verbaasd was zij te vernemen dat ik bekend was met het dagboek van haar vader, 'Geweld en vuur over de Eierlandse polder', waarin de heer Dros zijn oorlogsherinneringen had opgetekend. Dit historische document, door mij in 1995 op

Reddingboot De Zeemanspot op open water (foto KNRM / P van Duijn, gemaakt voor H.J. de Winde, Breskens)

Texel gekocht, schetst een goed beeld van de dramatische gebeurtenissen tijdens de Georgische opstand. De echtgenoot van mevrouw Zantinga vertelde nog kort daarvoor een voordracht te hebben gehouden over deze opstand. Beiden waren verrast door het feit dat een plaatsgenoot eenzelfde belangstelling voor dit voor velen onbekende onderwerp toonde. Mevrouw Zantinga liet mij haar fotoalbum zien met daarin o.a. foto's gemaakt tijdens en kort na de WOII. Daaronder waren er één met daarop haar zuster poserend bij een kapotgeschoten vliegtuig op vliegveld Vlijt en een serie over de inwijding van het, op 30 augustus 1945 opgerichte, 1940-45-monument op de begraafplaats in Den Burg.

Historische Vereniging Texel

In het decembernummer 2005 van het tijdschrift van de Historische Vereniging Texel werd de uitgebreide versie van

het Zeemanspot-NSF-verhaal geplaatst, onder-tussen met de link naar Texel, met in het bijzonder de rol van belasting-ambtenaar Jullens bij het Nationaal Steunfonds, die nabij Texla is gefusileerd..

In januari 2006 werd ik, vanaf Terschelling, gebeld door de heer Douwe de Groot, die mij als reactie vertelde dat zijn vader J. de Groot, kapitein van

het s.s *Winterswijk*, op 10 september 1941, na getorpedeerd te zijn door de Duitse onderzeeboot U 432, op zee was omgekomen. Hijzelf woonde toen nog thuis en was er getuige van dat zijn moeder meermalen financiële ondersteuning kreeg uit handen van een hem onbekend persoon. Mogelijk een vertegenwoordiger van de Zeemanspot! Tevens vertelde hij dat het fenomeen Zeemanspot uitgebreid wordt beschreven en behandeld in het hoofdstuk 'De zorg voor de gezinnen' in het door de Harlinger journalist Johan van der Wal geschreven boek *Gebleven Harlinger zeelieden in WO2*.

Baarn/Texel

Op 13 maart 2006 werd de uitgebreide versie van mijn verhaal geplaatst in de *Baarnsche Courant*. Hierin werd onder meer aandacht besteed aan de overdracht van de 'Jullens'- documenten. Wat was het geval.....tijdens mijn

zoektocht naar informatie over het Nationaal Steunfonds was ik in contact gekomen met een kleinzoon van de op Texel gefusilleerde belastingambtenaar Albertus Jullens.

Deze vertelde mij in het bezit te zijn van WOII- documenten welke toebehoord hadden aan zijn overleden grootvader. Hij was bereid deze documenten, waaronder persoonsbewijzen, een draagband met de tekst Luchtbeschermingsdienst –Politie en een vervoerspas met de handtekening van de toenmalige NSB-burgemeester van Texel, Rijk de Vries, aan mij af te staan, op voorwaarde dat ze een goede plek zouden krijgen. In mijn ogen was dat het Luchtvaart-en Oorlogsmuseum (LOMT) op Texel. Aldus geschiedde.

Dit bijzondere gebeuren werd door mij opgenomen in mijn verhaal.

Een aantal dagen na plaatsing in de *Baarnsche Courant*

werd ik gebeld door de in Baarn wonende mevr. Volker, oud-onderwijzeres van de Nieuwe Baarnse School. Zij vertelde dat zij, komende vanuit Maassluis, op 1 april 1945, een aanstelling als onderwijzeres had gekregen op de Christelijke School in Den Burg. Tegen een vriendin had zij gezegd blij te

zijn het in de oorlogsjaren roerige en getroffen Maassluis te kunnen verruilen voor het rustige en prachtig eiland Texel. Slechts vier dagen later, in de nacht van 5 op 6 april, brak op dat 'rustige Texel' de hel los. De muiterij van de Georgiërs was begonnen en ongeveer 1100 mensen, Duitsers, Georgiërs en Nederlanders, vonden een tragische dood.

Uiteindelijk zou zij drie jaar op Texel blijven, om in 1948 in het huwelijk te treden met de onderwijzer A.W.Goedhart, wiens rol in de oorlogsjaren op Texel uitgebreid is beschreven in het in 1980 verschenen boek *Texel, Nederlands laatste slagveld* van o.a. Wim Kalkman.

Goedharts eerste vrouw, de op 5 september 1907 in Baarn geboren Carolina J.E Grootveld, was ten tijde van de beschieting van Den Burg zwaar gewond geraakt en aan deze verwondingen

Stichting De Zeemanspot - De Witte Hull, Zeist (foto coll. Ed Vermeulen)

overleden op 19 april 1945. Zij was een dochter van Evert P. Grootveld, in het adresboek van Baarn, 1948, vermeld als 'schatter meubilair in rijksdienst', wonende in de villa Stationsweg 28 (nu flatgebouw 'Sonnewende'), en Carolina J.E Schouten.

Rijk de Vries

Op Texel werd mij verteld dat de op 14 augustus 1901 in Deventer geboren en vanaf 11 februari 1942 in Den Burg ingeschreven NSB-burgemeester Rijk de Vries na zijn dood mogelijk in Baarn begraven was. Ik besloot dit uit te zoeken. Navraag bij de Algemene Begraafplaats leverde géén aanknopingspunten op. Na verder onderzoek kwam ik erachter dat hij in de jaren 1947-1968 op diverse adressen in Bussum had gewoond, waar hij op 2 september 1968 is overleden. Hij werd begraven in een z.g. algemeen graf, dat in de jaren zeventig is geruimd.

Het artikel in de *Texelse Courant* over de overdracht van de 'Jullens'-documenten was voor de Baarnse mevr. Zantinga-Dros aanleiding om mij een vijftal op WOII betrekking hebbende 'Texelse' foto's te schenken. Ook deze foto's hebben een plekje in het fotoarchief van het Luchtvaart- en Oorlogsmuseum Texel gekregen. Eens te meer

werd bewezen dat er op diverse, soms onverwachte, plekken tastbare herinneringen aan deze bijzondere tijd, in de vorm van foto's, voorwerpen of documenten aanwezig zijn.

Finale

Op 10 februari 2006 werd in Zaandam het door de Zaandamse journalist Erik

'Hier rust onze geliefde doode', grafsteen Carolina Goedhart-Grootveld. Alg. Begraafplaats Den Burg (foto Ed Vermeulen)

Schaap geschreven boek *Walraven van Hall, premier van het verzet* gepresenteerd en het eerste exemplaar overhandigd aan de heer A.H.E.M.Wellink, directeur van de Nederlandsche Bank.

Dit prachtige, goed gedocumenteerde boek doet tot aan de laatste levensdag van de heer Van Hall, die door historici als Loe de Jong en Geert Mak wordt gezien als de spil van de Nederlandse illegaliteit, verslag over diens leidinggevende rol in het verzet. Dat heeft hij met de dood heeft moeten bekopen, want hij werd op 12 februari 1945 in Haarlem door de bezetter gefusilleerd.

In het hierboven genoemde boek wordt vermeld dat een fotoportret van Walraven van Hall nog jaren na de oorlog op de schoorsteenmantel van de Amsterdamse oud-verzetsman Jan Rot stond. Een week na publicatie van mijn verhaal in de *Baarnsche Courant* werd ik op straat aangesproken door een voormalige collega van Polygram, die mij vertelde zich te herinneren dat bij zijn grootouders een foto op de schoorsteenmantel stond met het portret van een

man met een ernstige blik in de ogen ... Walraven van Hall! De naam van mijn collega's grootvader ... Jan Rot!

In juni 2006 werd bekend gemaakt dat de filmacteur Rutger Hauer, vermoedelijk in 2007, een speelfilm met als titel *Changing Fortunes*, gebaseerd op het leven van Walraven van Hall, zal gaan regisseren.

Het verhaal van de Zeemanspot is nu ook voor mij een wezenlijk onderdeel van mijn kennis over de Nederlandse WOII-geschiedenis geworden. De herinnering aan de vele moedige mannen en vrouwen die hun leven in de waagschaal stelden en gaven voor de Zeemanspot en het Nationaal Steunfonds blijft. Het leggen van een roos op 4 mei vormt daarvan de bevestiging.

Ed Vermeulen

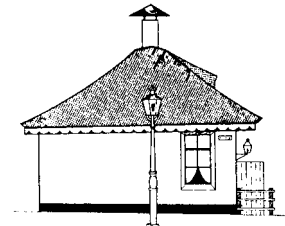
Bron:

Walraven van Hall, premier van het verzet (1906-1945), door Erik Schaap, Stichting Uitgeverij Noord-Holland, Wormer/ Zaandam, 2006

VERENIGINGSNIEUWS

Programma voorjaar 2007

- 22 maart Algemene Ledenvergadering in de Speeldoos (zie ook p. 2)

- 26 april Lezing over sigarenfabriek *Tingana* door de heer H. Visser.

Alle lezingen (óók de ledenvergadering) vinden plaats in de Speeldoos, Rembrandtlaan 35.

Aanvang 20.00 uur, zaal open om 19.30 uur.

Leden per adres twee kaarten gratis, niet-leden € 3,50 per persoon.

Tentoonstellingen

Momenteel is nog in de Oudheidkamer te zien de tentoonstelling over paleis Soestdijk (met veel bijzondere voorwerpen!).

De leden van de werkgroep Oudheidkamer bereiden nu – naar een idee van Ad Peeters – een expositie voor van tekeningen van de bekende Baarnse kunstschilder Jaap de Ruig.

Deze tentoonstelling volgt de huidige op en zal vanaf april a.s. in de Oudheidkamer te bewonderen zijn. De dan te tonen tekeningen zijn afkomstig uit de collectie van de familie.

Reacties van leden

Op de vraag in de vorige *Baerne*, in het artikel over kunstschilder Jim Frater, naar de plaats van de voertuigen (*Baerne*, dec. 2006, p. 35 en 37) reageerden twee leden.

Volgens Piet-Hein Feith staan de voertuigen, afgebeeld op p. 35 op de bovenste foto, bij Buitenzorg (hier waren Canadezen ondergebracht), op de onderste foto nabij Louisa State.

Ineke Roskamp mailde daarover het volgende: 'Spontaan was mijn reactie: de eerste: pension Hageman Bosstraat of Prins Hendriklaan, de 2e: in de omgeving van het badhotel: Prins Bernhardlaan 5?? De 3e zal dan ook in die omgeving zijn.'

Een derde mogelijkheid zou kunnen zijn de Oude Utrechtse weg, nabij de Gerrit van de Veenlaan, dus naast villa Favorita. Graag uw mening hierover.

Lies Tebbenhoff-van Weert schreef ons naar aanleiding van deel 7 van 'Blik op de Brinkstraat' (*Baerne*, december 2006, p. 21) dat Jaap Rademakers vrouw niet de dochter was van Kees maar van Piet de Ruyter. 'Ze, Marijke, was ons buurmeisje en woonde schuin tegenover ons, begin Kerkstraat. Wij woonden op de hoek van de Kampstraat / Kerkstraat.'

Hartelijk dank voor uw reacties!

Correcties en aanvullingen

In het artikel over Jim Frater (zie *Baerne*, dec. 2006, p. 34)) worden zijn voornamen abusievelijk vermeld als James Wellesley. Deze zijn James William. Frater bracht zijn jeugd door in Vlissingen en Kortrijk (B.), dus niet in Domburg. In het artikel staat: '...aan het begin van de 19e eeuw...', dit moet zijn de 20e eeuw.

Aanwinst Oudheidkamer

Schilderij van Jaap de Ruig: het huisje aan de Sparrenlaan. Op bijgaande foto's de door De Ruig geschilderde situatie (rechtsonder) en de tegenwoordige toestand, die opmerkelijk genoeg niet veel is veranderd (foto's Ad Peeters).

In het juni-nummer van Baerne de andere aanwinsten van zowel Oudheidkamer als bibliotheek.

AGENDA

Algemene Ledenvergadering 22 maart 2007

Het bestuur van de Historische Kring Baerne nodigt alle leden uit tot het bijwonen van de Algemene Ledenvergadering, die gehouden zal worden op donderdag 22 maart 2007, in de blauwe zaal (nr. 4) van de 'Speeldoos', Rembrandtlaan 35 te Baarn. Aanvang: 20.00 uur.

Opening / vaststellen agenda

Mededelingen / Ingekomen stukken

Notulen Algemene Ledenvergadering 23 maart 2006

Jaarverslag van de secretaris (incl. activiteiten diverse werkgroepen)

Financieel jaarverslag 2006

Verslag kascontrolecommissie

Benoeming kascontrolecommissie

Begroting 2007

Vaststellen contributie 2008

Bestuursverkiezing:

Aftredend en herkiesbaar is: mevr. J. Veldhuysen-Hogenaar (algemeen secretaris).

In de vacature ontstaan door het overlijden van mevr. T. Zeillemaker (werkgroep Oude Begraafplaats) zal nog worden voorzien. In de vacature die is ontstaan door het vroegtijdig aftreden van de heer H. Haas, stelt het bestuur voor te benoemen de heer P.H. Feitz..

Tot op heden is nog niet voorzien in de functie van algemeen bestuurslid (werkgroep Oudheidkamer). Kandidaten kunnen tot uiterlijk 15 maart a.s. door tenminste 5 leden schriftelijk worden aangemeld bij de secretaris.

Activiteitenprogramma 2007/2008

Rondvraag

Sluiting.

Na afloop van de vergadering zal er gelegenheid zijn voor een nabespreking, met een hapje en een drankje.

De jaarstukken kunnen worden afgehaald in de Oudheidkamer van de vereniging op woensdag 14 en 21 maart en op zaterdag 17 maart op de bekende openingstijden.

Daarnaast zijn deze beschikbaar op de avond van de vergadering, in de zaal vanaf 19.30 uur.

Extra agendapunten voor deze vergadering kunnen schriftelijk door de leden tot uiterlijk 15 maart 2007 ingediend worden bij de algemeen secretaris.

Wie weet het?

*Foto van een ons onbekende man, uit een plakboek in het bezit van de
vereniging. Wellicht kan een (of meer) van de lezers ons laten weten wie hij is.
Bij voorbaat onze dank*